

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 najoqqutaralugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna matumuuna nassiunneqarpoq:

Kalaallit Nunaata inuiaqatigiillu kalaallit amerikamiut Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnerat annertunerpaamik pissarsiaqaatigalugulu iluaqutigisinnaanera qulakkeerniarlugu ataatsimoorussamik danskit/kalaallillu USA-mik isumaqatiginninniarnissaannik Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Naalackersuisut Illersornissamut Isumaqatigiissut 1951-imeersoq tamatumalu kingorna tapiliunneqartut naapertorlugit USA-p Nunatsinni suliaqartarnerini nunatsinnut erseqqissunik iluaqutaanissaa suli sulissutigissavaat , tassunga ilanngullugu amerikamiut sakkutooqarfikui sanaartukkallu allat qimaannarneqarnikut pillugit avatangiisitigut akisussaaffiup paatsuugassaannigitsumik inissinneqarnissaa, pisariaqarpallu tapiliussamik nutaamik isumaqatiginninniarnermik imaluunniit Illersornissamut Isumaqatigiissutip 1951-imeersup isumaqatiginniniutigineqaqqinnissaannik piumasaqaateqarlutik.
(Inuusutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermit Nunanullu Allanut Naalackersuisoq)

Tunngavik

Inuusutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermit Nunanullu Allanut Naalackersuisoq peqatigalugu Inatsisartut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaata ataatsimoorullugu ilisimatitsiniarlutik angalareernermit kingornatigut ataatsimoorussatut oqaaseqaat nassiuppaat, tassanilu Greenland Contractorsimut naleqqiullugu suliffeqarfimmik allamit Pituffimmi (Thule Air Basemi) kiffartuussinissamik isumaqatigiissut suliaqarfiussappat Kalaallit Nunaanni USA-p sakkutooqarnikkut najuuffigisaanik iluaqutissanik isumannaarinissamut tunngatillugu Kalaallit Nunaata assupilussuaq ajornerusumik atugassaqalernissaa erseqqissaavigineqarpoq.

Tamakkiisumik unammillerfeqartumik ammatitanik neqeroortitsisoqartarnermit Kalaallit Nunaannut iluaqutaasussat taamaallaat aalajangerneqartassappata Illersornissamut Isumaqatigiissut 1951-imeersoq, tamatumalu kingorna tapiliunneqartut Kalaallit Nunaata soqutigisarisaata qulakkeernissaanut naammangillat.

Illersornissamut isumaqatigiissutip nassatarisaanik USA-p suliaanut allanut naleqqiullugu, ilanngullugit Kalaallit Nunaanni amerikamiut sakkutooqarnikkut inississukkatigut qimatarpassui USA-mut naleqqiullugu maannakkut pissuserisat aamma akuersaarnartuunngillat.

Taamaattumik USA-mi ataatsimiinnerit nalaanni Ataatsimiititaliaq tamarmiusoq Inuusutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermit Nunanullu Allanut Naalackersuisumut tapersersuivoq. Maannakkut pissutsit Kalaallit Nunaata akuersaarsinnaanngilai, tamatumani USA-p aamma Kunneqarfiup Danmarkip akornanni sillimaniarnermit isumaqatigiissutaasunit aalajangersimasunik iluaqutissanik Kalaallit Nunaat aamma inuiaqatigiit kalaallit Illersornissamut Isumaqatigiissutip 1951-imeersup, tamatumalu kingornatigut tapiuliussat nassatarisaannik qulaakkeeriffigineqanngimmata.

Kalaallini inuiaqatigiinnut tamarmiusunut nikerarpallaartunik iluanaaruteqarfiusartumik Pituffimmi kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit tutsuigisassatut qajannarpallaartutut aqqissugaaneri paasineqarsimavoq. Taamaattumik USA-lu atajuartussamik iluarsiiisuttip nassaariniarneranut Naalackersuisut ilungersuuteqarnerat pillugu ataatsimiititaliaq tamarmiusoq tapersersuivoq, tamatuma

Kalaallit Nunaanni USA-p sakkutooqarnikkut najuuttuartaunera inuiaqatigiinnut kalaallinut sapinngisamik annertunerpaamik iluaqutaanissaa qulakkiissammagu.

Illersornissamut Isumaqaatigiissutip 1951-imeersup, tamatumalu kingornatigut tapiuliussat iluanni, imaluunniit isumaqaatigiissutigisanik piviusumik isumaqatiginninniaqqinnertut iluseqartillugu amerikamiut sakkutooqarnikkut najugaqarnerannik Kalaallit Nunaata aamma inuiaqatigiit kalaallit sapinngisamik annertunerpaamik iluanaaruteqarnissaata iluaquteqarnissaatalu qulakkeerniarlugu pillugu Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliaq, aamma Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermet Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq peqatigalugu ataatsimoorlutik suliaqartuupput.

Illersornissamut Isumaqaatigiissummut 1951-imeersumut, tamatumalu kingornatigut tapiuliussanut tunngasunik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutiniq Inuit Ataqaatigiit aamma Partii Naleraq saqqummiussaqaarsimapput. Siunnersuutit taakku UKA2015-imi saqqummiunneqarput, maannakkullu ataatsimiinnermi aappassaanneernissaannut oqaluuserisassatut inissinneqarsimallutik.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip matuma Pituffik pillugu USA-lu maannakkut isumaqatiginninniarnerni allanngoriartorfiit kingullit sianigai, siunnersuummullu siunertaq tassaavoq Inatsisartuni siamasissumik tapersersugaanissap qulakkeernissaa, aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuersissutiginera Kalaallit Nunaanni Amerikap sakkutooqarnikkut najuuttuarnissaata kissaatigineqannginneranik tikkuaasumik, Kalaallit Nunaannut pingaarutilinnik aningaasaqarnikkut ilaqortoqassanngippat; Kalaallit Nunaanni amerikamiut sakkutooqarfigisimasaanni tamani, ilanngullugulu Pituffiup siunissami matuneqarsinnaanerani USA-mit aamma Danmarkimit paasisaqarnissamik saliisoqarnissamillu piumasaqaateqartoqassaneraniq; kiisalu siunissami Pituffiup matuneqarsinnaanerani USA-mik aamma Danmarkimik avatangiisinik akisussaaffik pillugu isumaqatiginninniarnernit aallartisarnissaannik qulakkeerniarluni Kalaallit Nunaata sulisariaqarneranik peqassanngippat.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisinnaasat

Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut Pituffik pillugu isumaqaatigiissutinik akuersissuteqarnernik isumaqatiginninniarnernit, aammalu Kalaallit Nunaannut aningaasaqarnikkut naapitsisinnaaneq/taarsiissuteqarsinnaaneq assorsuaq pingaaruteqarput. Taamatuttaaq pivoq Kalaallit Nunaanni USA-mi sakkutooqarnikkut najuunna, kiisalu tamakku matuneqassappata Pituffimmi USA-p sakkutooqarnermut inississorsimasaanik saliinissanut takkuttussanut avatangiisinut akisussaaffimmik inissinissaq.

Kalaallit Nunaanni USA-p sakkutooqarnermut najuuffiginninnera pillugu apeqqutip naammaginartumik iluarsissutaanissaa Nunatsinnut piffissamut sivilisuumut aningaasaqarnikkut attassisinnaanerup qulakkeernissaanut annertuumik tapersiisinnaassaaq.

Ukiunut marlunmut piffissamut siunnersuummik saqqummiussaartoq malillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuummi UKA2016/65-imi aningaasaqarnikkut kingunerisassat 2-3 mio. DKK-nik annertussuseqartussatut missiliutaapput.

Isumaqatiginninniarnernit takkuttussap naammassinissaannut atatillugu UKA2016/93-ip Naalakkersuisunut peqqussutigisaanik maannakkut isumaqatiginninniarnernit iluatsittumik naammassinnaannissaannut piffissamut ukiunik marlunnik sivilisussusilimmut aningaasat assingusut 2,5 mio. DKK-t immikkoortittariaqarnissaat nalilersuutaavoq.

Namminersortutut inuutissarsiorfinnut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisinnaasat

Isumaqatiginninniarnerni inerniliussat apeqqutaallutik namminersortutut inuutissarsiorfinnut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisinnaasat pingaarnertut inuussutissarsiorfinnut Pituffimmut attaveqartunik isumaqatigiissutinut toqqaannartumik ilaasunut killeqartuussapput. Kalaallit Nunaanni amerikamiut sakkutooqarnikkut inississugarisimasaasa paasineqarnissaat salinneqarnissaallu pillugit apeqqummut tunngatillugu avatangiisinik suliaasaqarfimmi immikkut ilisimasalinnut suliffeqarfinnut Kalaallit Nunaanneersunut aamma Kalaallit Nunaannik tunngaveqartuusunut ilassutinik kaaviiartitaqarnissamut neriuartorta qarpoq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisinnaasat

Isumaqatiginninniarnerni inerniliussat apeqqutaallutik innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisinnaasat Nunatta Karsianut isertitatut annertunertut annikinnertulluunniit ilusilittut malunnartuusinnaassapput. Sioqqutsisumik qulakkeerinnittumik piviusumik aningaasat missiliuutigineqarsinnaanngillat.